SANDRA KASLOVÁ

PROCHÁZKA SÍDLIŠTĚM LESNÁ V BRNĚ

závěrečná práce do předmětu:
Didaktika dějin umění II

Centrum občanské vybavenosti Polana, Viktor Rudiš, František Zounek, Miroslav Dufek, 1967, Halasovo nám. 805/5

PROČ LESNÁ?

- Je to první velké brněnské sídliště
- Jeho stavba probíhala hlavně v 60. a 70. letech a proto si ji někteří obyvatelé pamatují
- Již více než 10 let leží na ministerstvu návrh na prohlášení Lesné za Městskou památkovou zónu
- Na poměrně malé ploše (cca 2,5 km^2) zde leží spousta skrytých architektonických skvostů a to jak původní architektury z 60./70. let, tak té současné, jelikož se sídliště neustále rozvíjí

"SILUETA JE VE STÁLÉ PŘEMĚNĚ A VE STÁLÉM POHYBU... JEDNOU VIDÍTE VERNEOVSKÉ OCELOVÉ MĚSTO, JINDY ZASE POHÁDKOVÉ MĚSTO V HRADBÁCH. JE TO NOVÉ URBANISTICKÉ MĚŘÍTKO, KTERÉ NAD BRNĚNSKOU KRAJINOU ZŘETELNĚ VÉVODÍ A STÁVÁ SE JEJÍM NOVÝM ZNAKEM."

BOHUSLAV FUCHS

KRITICKÉ POZNÁMKY K NOVÉMU SÍDLU. NOVÁ OBYTNÁ ČTVRŤ MĚSTA BRNA, STAVOPROJEKT BRNO, 1969.

Hobby

USKUTEČNĚNÍ PROJEKTU

- Stezka je sice plánována jako okruh, ale v případě zájmu se dá rozdělit na několik menších úseků
- Ideální způsob poznání městské části a zapojení „veřejnosti“ do projektu by byl:
  - uskutečnění jedné delší procházky po celém okruhu
  - v rámci této procházky by „průvodce“ skupince stručně představil jednotlivé budovy / díla
  - v dalších fázích by se šly pouze jednotlivé úseky a tamní budovy / díla by již skupině představovala jednotlivími dobrovolníky v rámci ní
  - o většině budovách / dílech moc zdrojů nenajdeme, proto by šlo primárně o snahu vzbudit ve veřejnosti fantazii a bavit se o jejich úvahách
  - samozřejmostí jsou také diskuze v rámci skupiny
  - průvodce poté, pokud budou, doplní odbornější fakta

CÍLOVÁ SKUPINA

- Na procházku je zván každý, určena je však primárně obyvatelům sídliště
- Ideální by bylo vícegenerační složení, které by zaručilo barvitost diskuzí u jednotlivých objektů
- Samotné úvahy nad jednotlivými objekty by byly přenechány té nejstarší generaci
- Z vlastní zkušenosti víme, že babičky a dědečkové se občas cítí nepotřební a není hezčí způsob, jak je zapojit, než aby nám popovídali něco o sídlišti, jehož stavbu si nejspíš sami pamatují
- Projekt lze spojit například s programem klubu seniorů, který pro městskou část Brno sever sídlí přímo na Lesné

TRASA

Celý okruh o celkem 16 zastávkách by mohl trvat cca 2 - 2,5 hodiny. Začíná i končí na Halasově náměstí.

Sousoší Medvědi neboli Spojení

František Šenk

1969

ul. Vaculíkova

SÍDLIŠTĚ ZEJE MNOHA BRAVAMI A ÚČEL PROCHÁZKY JE ODHALIT CO SE SKRÝVÁ ZA NĚKTERÝMI Z NICH

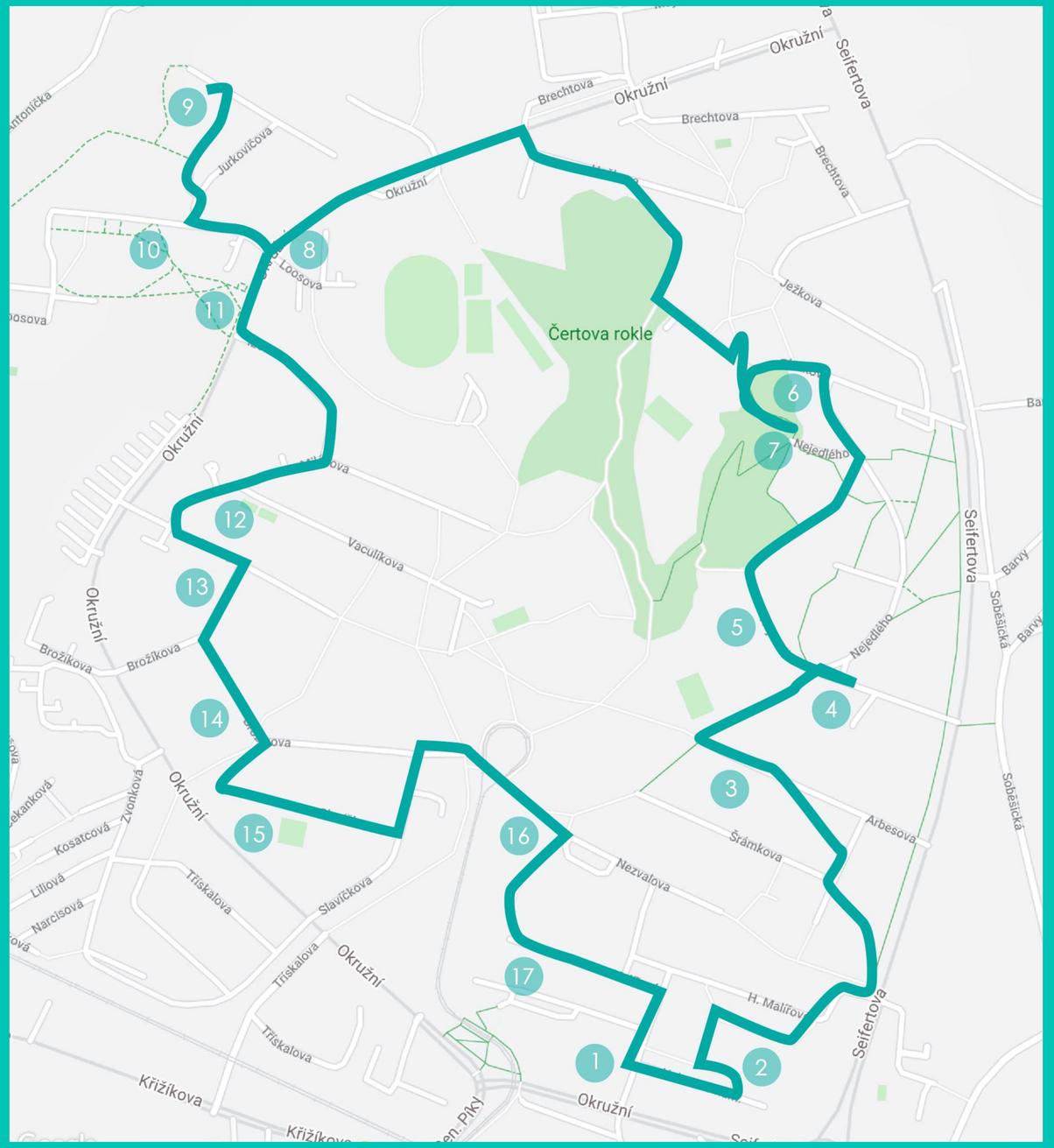
Okružní
Seifertova
Brechtova
Jurkovičova
Loosova
Ježkova
Čertova rokle
Nejedlého
Barvy
Soběšická
Vaculíkova
Brožíkova
Zvonková
Kosatcová
Liliová
Narcisová
Třískalova
Slavíčkova
Šrámkova
Arbesova
Nezvalova
H. Malířov
Křížíkova
Okružní
1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17

ZASTÁVKY

1. Halasovo náměstí – sraz a úvod (představení historie sídliště) – Sportovní plavecký areál Tesla, dvě dekorativní stěny od Viktora Rudiše
2. Poliklinika Lesná – plastika s motivy poezie Antonína Trýba od Jiřího Marka, plastika Srdce Zdeňka Makovského a Ivana Blažka, mozaika v hale od Oldřicha a Karly Vašiců a samotná budova
3. Dekorativní stěny Arbesova od Čestmíra Kafky a Šrámkova od Bohumíra Matala
4. Centrum občanské vybavenosti Lučina
5. Budova školy od Miroslava Dufka
6. Dekorativní stěna Blažkova od Viktora Rudiše
7. Amfiteátr v Čertově rokli
8. Budova vícepodlažních garáží

ZASTÁVKY

9. Dekorativní stěna Jurkovičova od Sylvy Lacinové
10. Obchodní centrum Dukát a nedaleká dekorativní stěna Loosova od Pavla Navrátila
11. Blop – zastávka Loosova podle vzoru Kaplického knihovny, jejím autorem je student Martin Felgr
12. Socha Spojení / Medvědi od Františka Šenka
13. Centrum občanské vybavenosti Obzor a v něm umístěná prostorová plastika Pták od Ladislava Martínka
14. Prolézačky II a III v ulici Brožíkova
15. Dekorativní stěna Slavíčkova od Pavla Navrátila a Ladislava Martínka
16. Kostel blahoslavené Marie Restituty
17. Centrum občanské vybavenosti Polana

TO ŽE NA SEZNAMU NEJSOU VŠECHNA DÍLA PO TRASE, NEZNAMENÁ, ŽE SE U NICH BĚHEM PROCHÁZKY NEZASTAVÍ A NEŘEKNE PÁR SLOV

Jedná se např. o dekorativní stěnu v Nezvalově ulici, prostorovou dřevěnou skulpturu v hale ZŠ v Blažkově ulici či reliéfní geometrický dekor před Českým metrologickým institutem na Okružní

VEŘEJNÉ BUDOVY

SPORTOVNÍ AREÁL TESLA, POLIKLINIKA, ŠKOLA, AMFITEÁTR, GARÁŽE, ZASTÁVKA, KOSTEL

- S veřejnými budovami se obyvatelé městské části setkávají nejvíce a často si ani neuvědomují, že by tyto budovy mohly být něčím výjimečné
- V rámci procházky si někteří obyvatelé třeba vůbec poprvé pořádně prohlédnou střechu Tesly nebo materiály v interiéru polikliniky

Sportovní a plavecký areál Tesla, Viktor Rudiš, Zdeněk Musil, 1973-1982, Halasovo nám. 826/7

OBCHODNÍ CENTRA

LUČINA, DUKÁT, OBZOR, POLANA

- Centra občanské vybavenosti byly v 70. letech hlavním místem kultury, nákupů a shromažďování
- Dnes je jejich osud většinou opačný a ač se v některých z nich stále nachází obchody, většina (hlavně mladších) obyvatel sídliště o jejich existenci netuší

Centrum občanské vybavenosti Obzor, Viktor Rudiš, František Zounek, Miroslav Dufek, 1967, Fillova 260/1

DEKORATIVNÍ STĚNY

HALASOVO NÁM., ARBESOVA, ŠRÁMKOVA, BLAŽKOVA, JURKOVIČOVA, LOOSOVA, SLAVÍČKOVA

- Dekorativní zdi mezi domy vznikaly současně s výstavbou sídliště
- Nacházejí se vždy v prostorách mezi panelovými domy a často ohraničují hřiště pro děti, kterým také občas slouží k hraní
- Jedná se o jedinečný architektonickosochařský počin

Dekorativní stěna Šrámkova, Bohumír Matal, 1964, Šrámkova

UMĚLECKÁ DÍLA

PLASTIKA S MOTIVY POEZIE, PLASTIKA SRDCE, MOZAIKA, SOCHA SPOJENÍ, PLASTIKA PTÁK, PROLÉZAČKY

- Umělecká díla byla samozřejmostí urbaristického plánování sídlišť v 60. letech, ostatně tomu dopomáhal zákon 1 až 4% z celkového rozpočtu každé státní stavby na „výzdobu“ okolí
- Spousta děl již byla odstraněna nebo jsou ve velmi špatném stavu, právě na Lesné jsou však i restaurovány a zachováno jich je mnoho

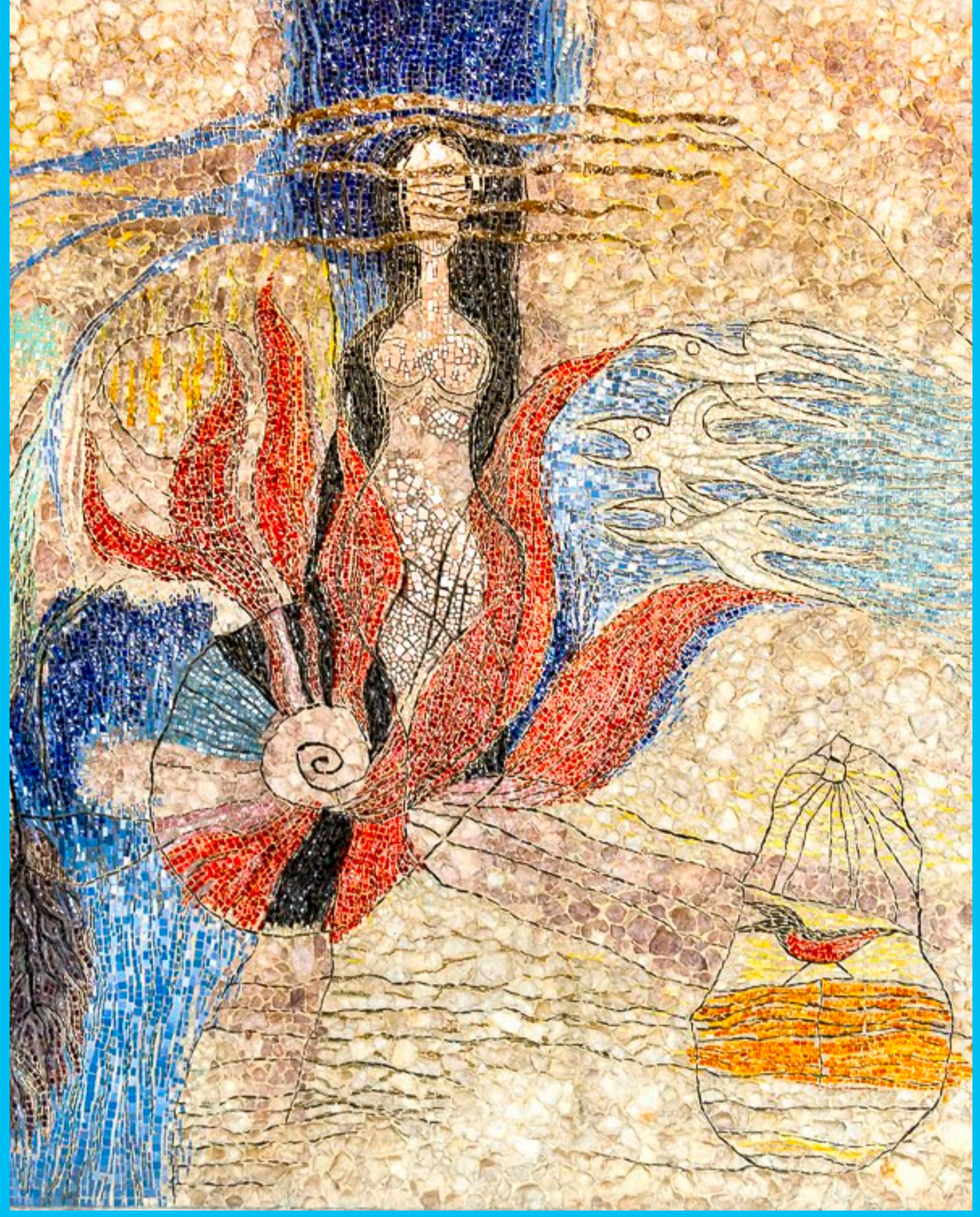

Mozaika v hale polikliniky, Oldřich Vašica, Karla Vašica, 1975, Halasovo nám. 597/1

NEJEN PANELOVÉ SÍDLIŠTĚ?

UVNITŘ
X
VENKU

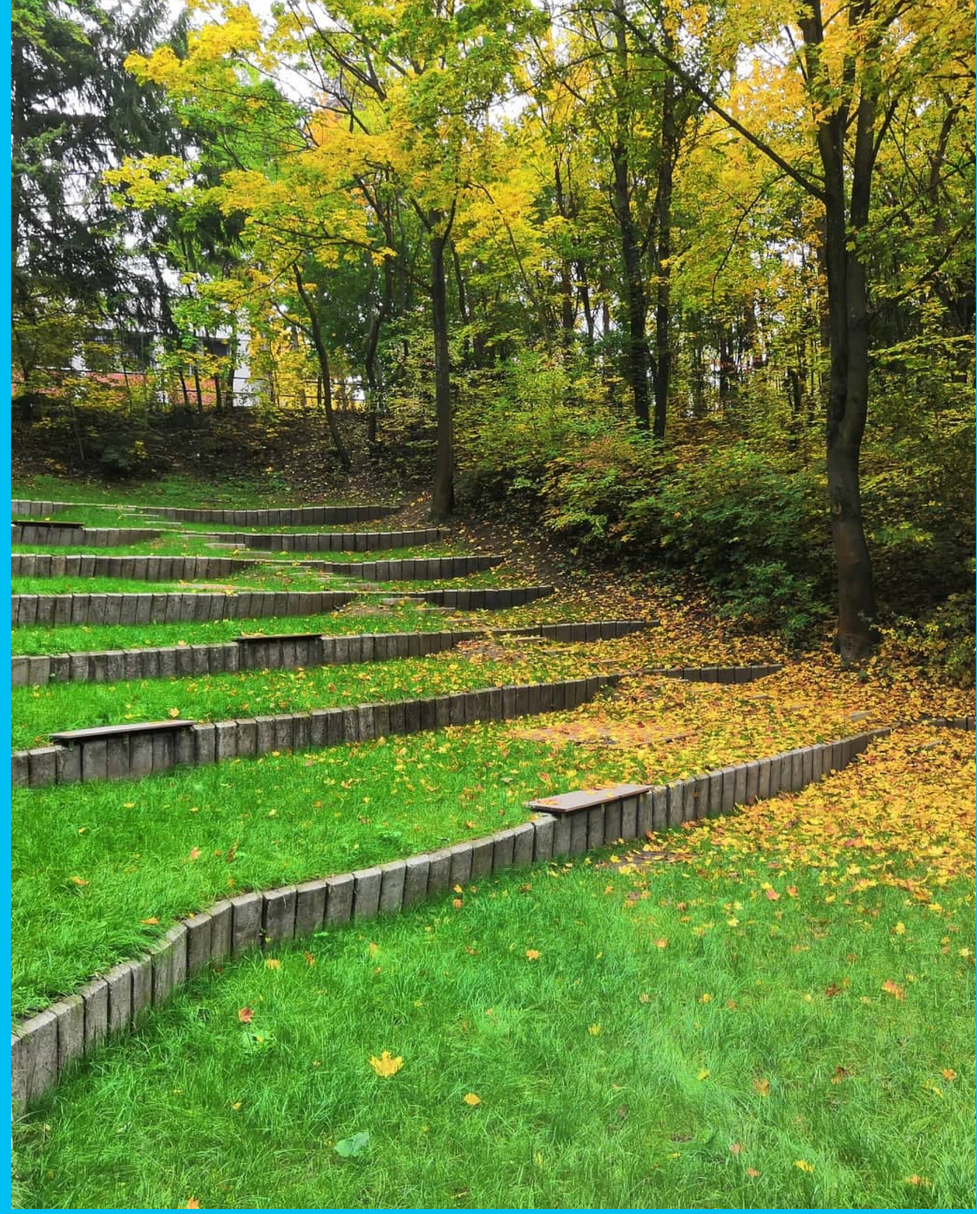

Sportovní a plavecký areál Tesla, Viktor Rudiš, Zdeněk Musil, 1973-1982, Halasovo nám. 826/7

Amfiteátr v Čertově rokli, 60. léta, poblíž Nejedlého 261

STARÉ X NOVÉ

Poliklinika, Libuše Kopřivíková, 1968-1972, Halasovo nám. 597/1

Kostel blahoslavené Marie Restituty, Marek Jan Štěpán (Atelier Štěpán), 1991-2020, Nezvalova 13

ZNÁMÉ X ZAPOMENUTÉ

Blop – zastávka Loosova, Jan Kaplický (vzor), Martin Felgr (realizace), 2011, Okružní

Prostorová plastika Pták, Ladislav Martínek, 1969, v centru Obzor, ulice Fillova

HLAVNÍ ZDROJE:

WWW.BAM.BRNO.CZ

WWW.VETRELCIAVOLAVKY.CZ

WWW.ARCHIWEB.CZ

WWW.PAMATKOVYKATALOG.CZ